

РЕКОМЕНДАЦІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

8 квітня 2016 року

м. Суми

№ 01-26/ 6-19

ПАТ «Сумиобленерго»

40035, м. Суми, вул. Д. Коротченко, 7

Про припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції

До Сумського обласного територіального відділення надійшла заява публічного акціонерного товариства «Сумський завод продтоварів» (далі – ПАТ «Сумський завод продтоварів», Заявник) від 9 березня 2016 року № 09/03/АМ щодо неправомірності дій публічного акціонерного товариства «Сумиобленерго» (далі – ПАТ «Сумиобленерго») у вигляді непроведення коригування розміру планових платежів за активну електричну енергію у поточному розрахунковому періоді у зв'язку з коригуванням договірної величини споживання електричної енергії у цьому періоді, а також надання попередження про відключення електричної енергії у разі несплати планових платежів за електричну енергію у розмірі, визначеному ПАТ «Сумиобленерго».

ПАТ «Сумиобленерго» є юридичною особою, має самостійний баланс, печатку зі своїм найменуванням, рахунки у банках. Згідно статуту основною метою діяльності ПАТ «Сумиобленерго», зокрема, є передача і надійне постачання електричної енергії споживачам на умовах укладених договорів. Враховуючи зазначене, ПАТ «Сумиобленерго» у значенні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання і до нього можливе застосування норм цього Закону.

ПАТ «Сумиобленерго» має структурні ознаки суб'єкта господарювання, що займає монопольне становище на ринку постачання електричної енергії у межах території Сумської області, на якій розташовані діючі місцеві (локальні) електричні мережі ПАТ «Сумиобленерго».

Взаємовідносини, які виникають в процесі продажу і купівлі електричної енергії між постачальниками електричної енергії та споживачами (юридичними особами), регулюються Правилами користування електричною енергією, затвердженими постановою НКРЕ України від 31 липня 1996 року № 28 та зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 2 серпня 1996 року за № 417/1442 (далі - Правила).

Положення пункту 6.1 Правил передбачають, що розрахунки споживача за використану електричну енергію здійснюються за розрахунковий період відповідно до умов договору.

Відповідно до пункту 4.2 Правил відомості про обсяги очікуваного споживання електричної енергії в наступному році з помісячним або поквартальним розподілом подаються споживачами постачальнику електричної енергії за регульованим тарифом у термін, обумовлений договором. Разом з тим, положення пункту 4.4 Правил надають споживачу право протягом розрахункового періоду звернутися до постачальника електричної енергії за регульованим тарифом із заявою щодо коригування договірної величини споживання електричної енергії. Пропозиції

споживача щодо коригування договірних величин є пріоритетними за умови попередньої оплати додатково заявлених обсягів та отримання постачальником за регульованим тарифом заяви споживача не пізніше ніж за п'ять робочих днів до закінчення розрахункового періоду.

При цьому слід зазначити, що у разі якщо оплата електричної енергії, яка відпускається споживачу, здійснюється у формі попередньої оплати, розмір такої оплати визначається як вартість заявленого обсягу споживання електричної енергії на відповідний розрахунковий або плановий період (пункт 6.6 Правил).

ПАТ «Сумський завод продтоварів» є споживачем електричної енергії ПАТ «Сумиобленерго» на підставі укладеного договору про постачання електричної енергії від 17 квітня 2003 року № 8105 (далі – Договір). Відповідно до пункту 2 додатку 4 до Договору за активну електричну енергію Заявник здійснює планові платежі у таких співвідношеннях:

до 5 дня розрахункового періоду -50%;

до 20 дня розрахункового періоду додатково 50 %.

Враховуючи положення вказаних вище пунктів Правил, додатком 1 до Договору визначені обсяги постачання (договірні величини споживання) електричної енергії Заявнику, на підставі яких ПАТ «Сумиобленерго» розраховує обсяг планових платежів за активну електроенергію на відповідний плановий період, що підтверджується інформацією, наведеною у листі ПАТ «Сумиобленерго» від 31 березня 2016 року № 17/4434.

Відповідно до положень пункту 4.4 Правил ПАТ «Сумський завод продтоварів», у зв'язку із частковою зупинкою виробництва, звернулось до ПАТ «Сумиобленерго» щодо зменшення на лютий 2016 року договірної величини споживання електроенергії з 380 тис. кВт.год до 300 тис. кВт.год (лист від 3 лютого 2016 року № 114). Слід зазначити, що Заявником було при цьому витримано термін такого звернення, що визначений пунктом 4.4 Правил, а саме: «... не пізніше ніж за п'ять робочих днів до закінчення розрахункового періоду». У відповідь на вказаний лист Заявника ПАТ «Сумиобленерго» на лютий 2016 року узгодило договірну величину споживання електричної енергії в обсязі 300 тис. кВт.год та, відповідно, зменшило граничні величини потужності.

Зважаючи на те, що обсяг планових платежів за активну електроенергію на відповідний плановий період залежить від договірної величини споживання електричної енергії, Заявник звернувся до ПАТ «Сумиобленерго» з проханням зменшити й плановий платіж на лютий 2016 року (лист від 11 лютого 2015 року № 140) та 19 лютого 2016 року оплатив самостійно розрахований (виходячи із договірної величини споживання електричної енергії в обсязі 300 тис. кВт.год) другий плановий платіж в обсязі 209 800,8 грн. (платіжне доручення від 19 лютого 2016 року № 7729).

Тобто, ПАТ «Сумський завод продтоварів» у визначені Договором терміни повністю оплатило ПАТ «Сумиобленерго» обсяг планових платежів (162 796,43 грн. + 199 586,77грн. (кредит) + 209 800,8 грн. = 572 184 грн.) за електроенергію, із урахуванням узгодженої із ПАТ «Сумиобленерго» її договірної величини споживання (300 000 кВт.год x 1,90728 грн./ кВт.год (тариф з ПДВ)= 572 184 грн.).

Разом з тим, незважаючи на повну оплату Заявником планових платежів, ПАТ «Сумиобленерго» надіслало (лист від 22 лютого 2016 року № 36/2110) ПАТ «Сумський завод продтоварів» Попередження про припинення постачання електроенергії від 22 лютого 2016 року № 625 з 26 лютого 2016 року, у зв'язку із недоплатою другого планового платежу за електричну енергію у лютому у розмірі 152 582,4 грн. (80 000 кВт.год x 1,90728 грн./ кВт.год) та повідомило, що не вбачає підстав для зміни наданих розрахункових документів (лист від 25 лютого 2016 року № 40/2245). Внаслідок вказаного, ПАТ «Сумський завод продтоварів» змушене було сплатити ПАТ «Сумиобленерго» 152 582,4 грн. за електричну енергію, яку воно не споживало та яка йому потрібна не була (платіжне доручення від 23 лютого 2016 року № 7756).

Слід зазначити, що діюча банківська система дозволяє, а Правила не забороняють, здійснювати споживачем оплату електричної енергії за відсутності рахунків енергопостачальних компаній, оскільки така оплата здійснюється в інтересах останніх. Тобто, оплата Заявником електричної енергії платіжним дорученням від 19 лютого 2016 року № 7729 без відповідного рахунку ПАТ «Сумиобленерго» відповідає вимогам нормативних документів у сфері електроенергетики. Окрім цього, вказаний платіж був ПАТ «Сумиобленерго» прийнятий.

Стосовно обсягу електричної енергії (300 000 кВт.год), який був оплачений ПАТ «Сумський завод продтоварів», слід зазначити, що дії Заявника повністю відповідають положенням

Правил, а саме пункту 6.6 в частині оплати електричної енергії відповідно до узгодженої договірної величини її споживання, в той час як відмова ПАТ «Сумиобленерго» змінити розрахункові документи, з урахуванням скоригованої договірної величини споживання, порушує вказаний пункт.

Крім того, положення пункту 4.4 Правил надають право споживачу електричної енергії звертатись до енергопостачальника щодо коригування її договірної величини споживання не пізніше ніж за п'ять робочих днів до закінчення розрахункового періоду. Коригування вказаної величини може відбуватись як в більшу, так і в меншу сторону. При коригуванні в більшу сторону Правила передбачають попередню оплату додатково заявлених обсягів активної електричної енергії (абз. 3,5 пункту 4.4). За аналогією застосування вказаної норми, при зменшенні договірної величини споживання електроенергії має відбуватись також коригування розрахункових документів на оплату електричної енергії в меншу сторону.

Слід зазначити, що в умовах значної конкуренції будь – яка особа не може змусити власного контрагента здійснити оплату товару (послуг) в непотрібних йому обсягах. Всі платежі у конкурентному середовищі на будь - якому ринку здійснюються сторонами лише на добровільній основі.

В описаній ситуації, коли ПАТ «Сумський завод продтоварів» намагалось діяти на рівних умовах із ПАТ «Сумиобленерго», сплативши повністю плановий платіж за електричну енергію у розмірі, що обрахований відповідно до положень Правил, «без рахунку ПАТ «Сумиобленерго», останнє реалізувало свою ринкову владу, яка полягає у здатності диктувати свої умови продажу товару на ринку постачання електричної енергії у межах території Сумської області, шляхом надання попередження про припинення постачання електричної енергії Заявнику.

Дії ПАТ «Сумиобленерго», які полягають у непроведенні коригування величини планових платежів ПАТ «Сумський завод продтоварів» за активну електричну енергію у лютому 2016 року при зменшенні договірної величини споживання електричної енергії на вказаний місяць, містять ознаки порушення, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною 1 статті 13 та пунктом 1 частини 2 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», як зловживання монопольним становищем на ринку постачання електричної енергії у територіальних (географічних) межах Сумської області, на якій розташовані належні публічному акціонерному товариству «Сумиобленерго» діючі місцеві (локальні) електромережі, у вигляді встановлення інших умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку постачання електричної енергії у вказаних межах.

Зважаючи на вказане та керуючись статтями 12-1, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року № 291/5482 (зі змінами), адміністративна колегія Сумського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає публічному акціонерному товариству «Сумиобленерго» такі обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Припинити дії, які містять ознаки порушення конкуренційного законодавства, шляхом вжиття заходів, спрямованих на внесення до додатку № 4 «Порядок розрахунків» до договорів про постачання електричної енергії, укладених із споживачами електричної енергії – юридичними особами, положень стосовно зміни ПАТ «Сумиобленерго» розрахункових документів (рахунків на авансовий платіж або на оплату відсоткових планових платежів) у разі зміни узгоджених договірних величин споживання електричної енергії на відповідний розрахунковий період при зверненні споживача протягом цього розрахункового періоду щодо коригування договірної величини споживання електричної енергії не пізніше ніж за п'ять робочих днів до його закінчення, у **одномісячний** термін з дня отримання цих рекомендацій.

Про результати виконання цих рекомендацій повідомити Сумське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України у п'ятиденний строк з дня їх виконання.

Разом із тим, доводимо до Вашого відома, що за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення законодавства про захист економічної конкуренції, провадження у справ не розпочинається.

Голова колегії

Є.М. Касьян

Члени колегії

О.А. Бульченко

С.В. Гусак

І.В. Заїка